

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce: Anna Murková

Název práce: Přístup učitelů k řešení šikany

Oponent: Anna Pospíšilová

Představení práce

Autorka ve své práci uvádí, že jejím cílem " *prozkoumat, jaké strategie učitelé používají při řešení šikany, a dále, jaké faktory určují jejich výběr*" (str. 7). V teoretické části hovoří o šikaně, jejích aktérech, osobnosti učitele v kontextu vývojové teorie E. Eriksona. Dále hovoří o postojích učitelů k šikaně a její prevenci. Kapitola vychází z velkého množství odborné literatury včetně článků a současných českých i zahraničních výzkumů. Autorka zachází s odkazy přehledně, srozumitelně a doplňuje je vlastními názory. Teoretická část tvoří přehledný celek reflektující současné vědecké poznání dané oblasti.

V praktické části práce představuje cíl výzkumu: „*jak se liší (a zda se vůbec liší) využití určitého typu intervenční strategie v závislosti na věku, pohlaví, socioekonomickém statusu, typu školy, aprobaci a zkušenosti pedagoga s pozicí metodika prevence či výchovného poradce*“ (str. 37). Cíl výzkumu navazuje na „*výzkumy (Burger et. al., 2015; Kollerová et. al., 2021), které byly zaměřeny, mimo jiné, na preference strategií k zastavení šikany, ukázaly, které ze strategií jsou pedagogy nejvíce využívány, a tedy zda jsou vůbec využívány*“ (tamtéž). Autorka představuje charakteristiku zkoumaného vzorku, výzkumnou metodu, sběr dat a metodu jejich vyhodnocení. Autorka získala výzkumná data (z výzkumu provedeného PSU AV ČR pod vedením L. Kollerové) „*prostřednictvím české verze Dotazníku zaměřeného na zkoumání preferovaných strategií při řešení žákovské šikany učiteli (dále již jen HBQ), (Bauman et. al., 2008, podle Kollerové 2021)*“ (str. 38). Dále autorka představuje formulaci tří výzkumných otázek a tří hypotéz v logice cíle výzkumu. Též představuje práci s daty, pro jejíž statistické vyhodnocení byl využit program JASP. Pro zkoumání vztahů mezi proměnnými autorka zkonstruovala dva MANOVA modely, dále provedla testování metodou variace rozptylu (ANOVA) a SPSS post hoc testy. Ve výsledcích výzkumu autorka postupně představila, jak data vypovídají o jednotlivých intervenčních řešeních vzhledem ke zkoumaným proměnným. V kapitole interpretace výsledků a diskuse autorka představuje výsledky výzkumu vzhledem ke stanoveným výzkumným otázkám a hypotézám a závěry diskutuje s ohledem na odbornou literaturu a své vlastní názory.

V kapitole závěr a limity výzkumu autorka shrnuje výsledky výzkumu a stručně představuje jeho limity.

Postřehy oponenta

Potěšilo mě velké množství odborné literatury a její kvalita (aktuální publikace, výzkumy), se kterou autorka zachází v teoretické části práce, zvláště pak v kapitole o agresi a agresivitě a o šikanujícím.

Příjemně mě překvapilo uvedení vývoje zrání člověka ve vztahu s osobností učitele.

Mrzí mě, že autorka neuvedla svůj vztah s výzkumem PSU AV ČR, ze kterého čerpala výzkumná data.

Potěšilo by mě, kdyby autorka v textu práce navíc věnovala samostatný prostor výsledkům výzkumu /ve smyslu vyhodnocení hypotéz a odpovědi na výzkumné otázky/. Výsledky jsou v textu představeny vždy v kontextu dalších informací.

Potěšil mě způsob práce s daty včetně jejich vyhodnocení (více statistických metod doplňujících se vzájemně v jeden logický celek) a diskuse.

Potěšila mě práce autora s daty čerpanými z jiného výzkumu.

Pokud je to relevantní, potěšilo by mě, kdyby autorka v diskusi popsala vztah výsledků svého výzkumu vzhledem k výzkumu, který byl pro ni při stanovování cíle inspirativní: rakousko-německá studie (Burger et al., 2015).

Práce s daty a závěry výzkumu mě natolik zaujaly, že bych se ráda dočetla i například názor autorky na jejich případné využití pro praxi. Například doporučení pro vzdělávání pedagogů apod.

Čtení textu mě velmi potěšilo, domnívám se, že se jedná o nadstandartní bakalářskou práci.

Formální stránka práce, práce s literaturou a jazyková úroveň textu jsou vynikající.

Text splňuje kvalitativní a obsahové požadavky, co do práce s literaturou, struktury, definice cíle a realizace výzkumu na bakalářskou práci kladené. Domnívám se, že práce naplnila cíl, který si stanovila.

Z výše uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě.

Návrh otázek k obhajobě

Autorka uvádí, že „*Zdravá*“ *míra agresivity může mít za určitých okolností i pozitivní vliv*“, avšak člověku, u něhož je rys agresivity dominantnější, „*může způsobovat potíže*“ (str. 11) Domnívá se autorka, že pro učitele v situaci řešení šikany je výhodnější dominantnější či méně dominantní rys agresivity? Je možné takto o agresivitě v kontextu řešení šikany přemýšlet?

Autorka hovoří o dvou procesech vnější viktimizace, kterými jsou „*označení oběti jako nepřijatelné*“ a „*sociální vyloučení*“ (užívá citace Janošové, 2016). Domnívá se, že by tyto dva procesy mohly konkrétně podněcovat nějaké akce učitele, které by vedly k redukci viktimizace? Případně jaké?

Autorka v kapitole o prevenci představuje průřezové téma osobnostní a sociální výchova (str. 34). Z jakého důvodu vybrala právě toto průřezové téma?

Mohla by autorka blíže vysvětlit, jak rozumět informaci: „*Výsledky prokázaly souvislost mezi věkem a preferencí všech čtyř strategií –nejstarší skupina vždy upřednostňuje užití jednotlivé strategie, oproti dvěma skupinám mladším.*“ (str. 31)

Jaká doporučení pro praxi, např. vzdělávání či podpora pedagogů, by autorka na základě svého výzkumu stanovila?

Jaké další směry v oblasti výzkumu postupů řešení šikany učiteli autorka považuje za zajímavé?

Závěr

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: výborně

Podpis oponenta:

Datum vypracování posudku: 3. 6. 2021